

Poročilo o opravljenih aktivnostih v sezoni 2020

Zimske priprave na sezono so v tehničnem smislu predstavljale predvsem nadaljevanje vzdrževalnih del v soteski Vintgar. Z nameščanjem dodatnih nosilnih jeklenih konzol v soteski se je nadaljevalo do odprtja v maju. Stanje prenove na nosilnih konstrukcijah galerij je opravljeno stoodstotno. Že v zimskem času se je zamenjala prva polovica drugega mostu v soteski, pri čemer smo se zaradi tehnične zahtevnosti poslužili pomoči helikopterja. Zaradi varnosti obiskovalcev smo nad izpostavljenim delom Žumrovih galerij namestili še dodatne varovalne mreže, ki bodo obiskovalce ščitile pred nevarnostjo padajočega kamenja. Pred nameščanjem mrež je bilo potrebno teren na vseh kritičnih mestih predhodno očistiti zarasti in na kritičnih mestih v načetih razpokah sprožiti kamenje. Tovrstnega opravila seveda ni moč opraviti nadzorovano, zato je prišlo do sorazmerno velikih poškodb na podestih in posledično je bilo zaradi tega obnovljenih še več lesenih delov. Na erozijsko kritičnih delih soteske sta se izdelala dva odseka, ki vključujeta kot varovalni ukrep leseno kašto, v enem delu pa se je kritični del premostil s kamnito-betonskim opornim zidom. Tik pred odprtjem sezone 15. maja so bila dokončana tudi dela pri celoviti obnovi mostu preko Šuma. Nosilni deli mostu in kovinska konstrukcija so bili opeskanjani. Zaradi varnosti delavcev in varovanja vodotoka je bilo potrebno postaviti ogrodje z zaščitnimi podesti in zaščitnimi lovilnimi mrežami. Po pleskanju je sledil lažji del obnove, to je zamenjava vseh lesenih delov, podnic in ograj.

Ogolela pobočja na obeh straneh soteske terjajo posebno in stalno pozornost zaradi pretečega suhega drevja, ki je potencialna grožnja varnosti v soteski. V soglasju z lastniki gozdnih zemljišč se suho, stoječe dreve sproti poseka na način, ko se slednje čim bolj stabilizira v pobočje. Zaradi ekstremnih leg izvleka in odstranitve lesne mase iz območja soteske pretežno ni možna in ekonomična.

Posebnost letošnjega leta je nedvomno nastanek epidemije, ki je dodobra zaznamoval dogajanje in tudi načrtovanje aktivnosti.

Ob izvedbi del, ki so se odvijala na prostem, nastanek epidemije ni imel docela nesprejemljivih pogojev. Potrebno je bilo seveda prilagajanje na zahtevane ukrepe. Težje se je bilo prilagajati v zaprtih prostorih, kjer je bilo potrebno dosledno spoštovati zahteve in priporočila NIJZ in ukrepe vlade. Zaradi razsežnosti pojava smo tako kot velika večina zaposlenih, tudi v TD določena dela izvajali bodisi od doma, nekaterim od zaposlenih je bilo v skladu z ukrepi začasno odrejeno čakanje na delo.

Po omilitvah in ob povečani intenzivnosti priprav na sezono, so se vsi delavci tudi takoj vrnili na delo.

Sočasno z vzdrževanjem same soteske smo se pripravljali tudi na izvedbo gradnje kanalizacije v območju od brunarice na vstopu v sotesko do črpališča. Ključna težava, ki se pojavlja ob pridobivanju dokumentacije so nejasnosti na strani Direkcije za vode, ki kot pristojen organ v sestavi ministrstva mora izdati odločbo za vodno pravico pri gradnji kanalizacijskega voda preko vodotoka in odmeriti ustrezno višino takse. Nejasnosti se vežejo predvsem na pravni status društva, ki se pojavlja v funkciji investitorja. V pripravljalnem obdobju pred pridobivanjem gradbene dokumentacije smo že izvedli določena dela. Predhodno je bil izdelan (dodelan) primarni usedalnik, ki bo služil za primarno črpališče tlačnega voda ter dodatni, potrebni jaški. Sočasno se je opravil tudi izkop in izvedba kanalizacijskega voda, do začetka parkirišča. Uredili so se odvodi za meteorno vodo, na novo se je v isti dolžini položila tudi nova cev, ki bo služila za priklop na vodovod v večjem preseku, ki je potreben za nemoteno oskrbo. Sanirali smo tlak ob brunarici, ki je bil poseden in obenem tudi neprimeren

zaradi odvodnjavanja. Z izvedenimi deli smo pripomogli k boljšemu in bolj urejenemu videzu prostora pred brunarico, s tlakovanjem smo dosegli bolj poenoten izgled.

Čas pred odprtjem soteske smo želeli čim bolje izkoristiti v pripravah na sezono. Posebna pozornost je bila namenjena oglaševanju, predvsem v spletnih medijih. V načrtovanju novega, enosmernega koncepta obiskovanja, ki je bil sprva še mišljen zgolj kot alternativa, ob nastopu epidemije pa je postalo jasno, da bo slednje zgolj in edina možnost za obiskovanje in ogledovaje, smo pripravili novo zloženko z opisom in značilnostmi same soteske in poti. Zloženka je prevedena v več tujih jezikov in jo prejme vsak obiskovalec ob nakupu vstopnice na blagajni.

V letošnjem letu smo tudi celovito prenovili spletno stran, ki se sprti dopolnjuje.

Vse do odprtja je bilo potrebno zagotoviti ustrezen promocijski material, zloženke, spominke in pomožne materiale za poslovanje.

Čas vse do odprtja soteske v sredini maja, smo tudi zaradi razmer v povezavi z epidemijo polno izkoristili v smislu prenove in tako smo dejansko lahko opravili več dela, kot bi ga sicer v normalnih razmerah. Po drugi strani pa je bilo prav zaradi prilagajanja v organizaciji obiskovanja in ogledovanja dela več kot sicer.

Zlasti na izstopni, spodnji strani soteske je bilo potrebno poti urediti in označiti na novo.

Pot preko sv. Katarine in Homa je v pretežni meri v domeni Občine Bled. Iz pogodbenega razmerja namreč izhaja, da je za pot dolžna poskrbeti slednja. Pot preko Blejske Dobrave nazaj na vstopno točko pa smo uredili sami, deloma v sodelovanju s KS Blejska Dobrava in Ragorjem.

V času priprav smo tako poskrbeli za nasutje poljske poti od pokopališča do začetka vasi na južni strani, sanirala se je tudi pot za vasjo, ki je bila v pomanjkljivi funkciji predvsem zaradi slabega odvodnjavanja in neprimerne podlage. Po ureditvi s primerno drenažo, nasutjem in rešitvijo odvodnjavanja, je pot postala sprejemljiva velikemu številu obiskovalcev, ki se preko Blejske Dobrave vračajo v smeri proti vstopni točki v Podhomu.

Nemalo izzivov je v povezavi z organizacijo enosmernega ogledovanja predstavljalo ustrezno usmerjanje in označevanje. Projekt smo izvedli skupaj z Ragorjem in v sodelovanju KS Blejska Dobrava. Žal je tipologija smerokazov občine Jesenice, ki je v domeni Ragorja, kot strokovne inštitucije, ki se ukvarja z načrtovanjem in razvojem pohodništva in turizma deloma neprimerna, saj so smerokazi sorazmerno majhni, posledično tudi slabo vidni in berljivi. Zaradi slednjega smo bili primorani posluževati se še dodatnih, alternativnih načinov označevanja in usmerjanja. Kljub pomanjkljivostim velja pohvaliti pripravljenost Ragorja in Občine Jesenice k sodelovanju.

Poseben izziv urejanja je bila tudi obstoječa stara pot skozi Strmo stran. Pot je bila več let zapostavljena, zato je ureditev terjala nekoliko več truda in aktivnosti. Obžagan je bil profil poti, pot smo povečini dosuli z ustreznim gramozom, uredili smo odvodnjavanje na delih, kjer bi posledično lahko prihajalo do poškodb. Na mestih, kjer so odseki lahko tudi nevarni zaradi previsnih leg, smo poskrbeli za varovalne ograje. Z namenom požitve poti in deloma zaradi možnosti počitka, smo ob poti postavili klopi in informacijske table, ki obiskovalcu pojasnjujejo naravovarstveni vidik in mu obenem ponujajo možnost, da se seznanji s kulturnim izročilom, legendami..

Naravovarstveni vidik in kulturno izročilo je bilo tudi motiv za postavitev nove informacijske table v soteski, neposredno pod kamnitim, ločnim mostom, po katerem se še vedno odvija tudi železniški promet.

Informacijske vsebine, ki so pomembne predvsem za obiskovalce jeseniške občine in območja Karavank, pa so obiskovalcem predstavljene na Blejski Dobravi, neposredno ob parkirišču pri pokopališču. Vsebine je v sodelovanju s TD Gorje prispeval Ragor, postavitvev in izdelavo pa je pokrilo TD Gorje. S postavitvijo velike informacijske table na Dobravi se zaključuje niz postavitve sedmih informacijskih tabel, ki obiskovalcem ponujajo dokaj celovite informacije enotnega prostora, obenem so usklajene tudi v svojem videzu in jih je v slabih dveh letih financiralo TD Gorje.

Zaposleni v društvu se seveda nismo ukvarjali samo z urejanjem soteske, ampak smo bili kljub dejstvu, da za tovrstno delovanje nimamo namenskega finančnega vira, dejavni tudi na drugih področjih.

Intenzivno smo se že v zimskih mesecih lotili prenove dostopanja do Poglejske cerkve, za katero želimo, da postane osrednji kulturni prostor Gorij na prostem. S tem namenom smo se ob pridobljenih soglasjih lotili izdelave nove dostopne poti, ki bo kot premostitev na zahtevnem terenu vključevala galerije, ki bodo obenem tudi posebnost in atrakcija v sklopu Poglejske cerkve.

Odkopu terena z gradbenim strojem s katerim se je pripravila trasa nove poti je sledilo vrtanje v skalo za namen priprave in sidranja nosilnih konzol, kar so opravili zunanji izvajalci. Končna dela pri izdelavi jeklene konstrukcije in tesarska dela, ki predstavljajo montažo pohodnih elementov in ograj pa so opravili zaposleni tehnični sodelavci društva. Zaključna dela urejanja je predstavljalo nasutje trase poti z gramozom, dodelava poti do jame in delna poravnava jamskega dna.

Sodelavci, ki opravljajo vzdrževalna dela ves čas skrbijo tudi za vse pohodne poti v območju Gorij: Miklavževo pot, Rikljičev pot in v pretežni meri tudi za pot skozi Pokljuško sotesko. Na vseh poteh je bil redno opravljen odrez trave in obrezovanje zarasti, čiščenje in odvodnjavanje. V Pokljuški soteski so opravljena dela pri vzdrževanju galerij in na varovalnih ograjah.

Glavnino del tehnični sodelavci seveda še vedno opravijo v sklopu soteske Vintgar, kjer je potrebno tudi v času sezone redno spremljati stanje poti in ograj. Ravno tako na obeh osnovnih povratnih poteh, saj je prav varnost obiskovalcev poleg njihovega dobrega počutja in zadovoljstva osnovno vodilo.

Prav v soteski tudi prihaja do nepredvidenih situacij, ki se do sedaj k sreči niso končala z nesrečo ali poškodbo obiskovalcev. V času, ko je bila soteska odprta in predhodno tudi že opravljen redni dnevni pregled, bi lahko vsaj v treh primerih prišlo do nesreče, saj je na traso poti in mostove priletelo kamenje, ki pa je k sreči poškodovalo samo ograjo, podest in deloma pot. Razlog je lahko deloma tudi v dokaj deževnem letu, ko je možnost za tovrstne dogodke nekoliko povečana. Drug razlog pa je suho drevje na nedostopnih strmih pobočjih nad sotesko. V dveh primerih smo pretečo nevarnost tudi še uspeli zaznati in jo pravočasno odpraviti.

Prav zaradi tovrstnih nepredvidenih situacij je nad varnostjo obiskovalcev potrebno bedeti še toliko bolj. Zaradi odgovornosti do obiskovalcev in zaradi lastne zaščite pred odgovornostjo imamo seveda sklenjeno ustrezno zavarovanje odgovornosti, ki smo ga na začetku letošnje sezone obnovili. S prenovo smo tudi krepko oklestili nastajajoče stroške. Po zagotovitvi zavarovalnice tudi nismo posegli v osnovno varnost, (zavarovanje) obiskovalcev. Dejansko obiskovalec ni več zavarovan individualno za primer nesreče ampak je zavarovanje sklenjeno za primer odgovornosti, s čimer je društvo kot organizator razbremenjeno za nepredvidene dogodke, ki bi lahko povzročili nesrečo.

Tudi na področju upravno administrativnega in organizacijskega dela nismo stali križem rok.

Sodelavci strokovne službe se ves čas konstantno povezujemo z zunanjimi akterji na področju razvoja turizma in marketinga. Udeležba na različnih delavnicah in sestankih je postala dejansko stalnica. Ves

čas tvorno sodelujemo z deležniki na področju turizma. Zaradi bližine in skupnih interesov zlasti še z Zavodom za turizem Bled, Turistično zvezo Slovenije, STO in različnimi organizatorji turističnih storitev (ponudniki namestitev, agencije, vodniki).

V fazi, ko so državljani prejeli turistične bone, smo vsem ponudnikom, članom matičnega društva in sorodnim društvom na območju vseh treh občin kot pobudo in dodatno opcijo za oblikovanje turističnega paketa ponudili možnost vključitve soteske po nekoliko nižani ceni.

Pristopili smo tudi v mrežo ponudnikov turističnih kartic, ki vključujejo ponudnike z ugodnostmi.

Kartici gost Bohinja smo pridružili še kartico gost Bleda, Radovljice, ugodnost nižane vstopnine za ogled smo namenili tudi vsem članom Sindikata narave in kulture Glosa.

Vsakoletna spremljajoča dejavnost ob zagotavljanju ogledovanja Vintgarja je tudi zagotovitev ustreznih parkirnih površin in s tem tudi zagotovitev vzdržnosti prometa in spoštovanje prometnih režimov. Planiranje potrebnih parkirnih površin v zelo nepredvidljivi sezoni je bilo za letos še poseben izziv. Ob lastnem parkirišču tik pred vstopom v sotesko Vintgar, smo se uspeli dogovoriti še za najem parkirnih površin v sklopu LIP-lesne industrije Bled na Rečici. Z vodstvom podjetja smo uspeli dogovoriti za model, ki je za nas bolj sprejemljiv, dosegli smo namreč, da ne plačujemo fiksnega dela najemnine, ampak je ta vezan na število parkiranih vozil. Tako kot preteklo leto smo tudi letos želeli vse, ki bi parkirali na centralnem parkirišču stimulirati z javnim brezplačnim prevozom do soteske in nazaj.

V letošnjem letu smo uspeli zagotoviti avtobusnega prevoznika z manjšim avtobusom, s katerim se bistveno manj obremenjuje pogosto preozke občinske ceste, obenem pa je lahko bolj fleksibilen. Žal je organizacija shuttle avtobusa in dislociranega parkirišča strošek, ki nima pravega pokritja, obenem pa je nuja.

Najem dislocirane parkirne površine se je pokazal še toliko bolj neracionalen po 1. avgustu, ko smo v najem prevzeli tudi parkirišče na Vrščah, ki sprva ni bilo predvideno za najem v sezoni 2020. Najem je posledica specifičnega dogajanja v lokalni skupnosti, oddaja zemljišča v najem pa velika želja dela lastnikov zemljišč združenih v Agrarni skupnosti.

Zaradi manjšega obiska kot v preteklih letih, je posledično tudi težav pri parkiranju in usmerjanju prometa nekoliko manj, še vedno pa je prav promet boleča točka poslovanja. Težav z usmerjanjem prometa smo se zavedali že v lanski sezoni, zato smo v veliki želji, da se vsaj del težav odpravi, pravočasno opozarjali pristojne (Občina Gorje, MIR, Direkcija za ceste RS). Žal se stvari niso uredile, oziroma so se delno pričele urejati, po višku sezone (19. avg.). V izdelavi je elaborat, ki bo služil kot podlaga za možnost občasnih zapor glavne (občinske) ceste v smeri proti Vintgarju.

V sezoni 2020 so ostali nekateri nerešeni problemi v zvezi s prometom. Dostopanje kamperjev za katere ni urejenega parkirišča, prav tako pa profil ceste občasno ne zadošča zahtevam. Še vedno ni omejitev na določenih odsekih (Podhom), ki bi omejevali vožnjo izključno na lokalni promet. Nerešeno ostaja vodenje GPS naprav iz smeri blejske obvoznice preko Sebenj na Podhom.

Zaradi načelnega stališča MIR, da se bo dostopanje (parkiranje) kamperjev v območje soteske Vintgar sankcioniralo, smo bili vse voznike kamperjev prisiljeni preusmerjati na centralno parkirišče na Lip-u, s slednjim pa je dejansko tudi pogojena nuja po najemu parkirišča in organiziranju avtobusnega prevoza.

Tudi zaradi slednjega smo se v UO odločili, da se zemljišče v lasti društva ob Fortuni uredi in zgradi za namen parkiranja za tovrstna vozila.

Število obiskovalcev soteske bo v bodoče nedvomno potrebno omejevat, tako zaradi same prekomernosti, kot zahtev MOP v povezavi z »nosilno kapaciteto«, zato bo v bodoče toliko bolj priročna možnost, ki izhaja iz odločbe Občine Gorje, ki nam kot »upravljavcu-organizatorju« ogledovanja soteske Vintgar daje podlago, da v primerih, ko je dostopna cesta v sotesko preobremenjena oziroma v primerih, ko so zapolnjene kapacitete (tako same soteske, kot parkirišč), cesto in s tem dostopanje fizično zapremo za toliko časa, da se vzpostavijo normalne razmere v pretočnosti.

Zimski in zgodnje pomladanski čas smo namenili tudi razgovorom s predstavniki ministrstva in upravljalcem zavarovanega območja JZ TNP, glede nosilne kapacitete in Vintgarja in delno tudi oblikovanju cene vstopnine. Zahteve in usmeritve MOP so jasne, jasna in argumentirano predstavljena so tudi naša nasprotna stališča.

V želji, da bi bila naša stališča tudi neposredno predstavljena pristojnemu ministru, smo si s tem namenom izposlovali sestanek pri Ministru za okolje in prostor g. Vizjaku, kateremu so bili predstavljeni naši pogledi in zadržki, ki nastajajo v poskusih uveljavitve »omejitev«, kot izhaja iz stališč pristojnih sodelavk ministrstva in JZ TNP (navzgor omejena cena vstopnine in omejeno število obiskovalcev v časovnem obdobju (število obiskovalcev/uro).

Zaradi problematike, ki je vezana na dostopanje obiskovalcev do soteske, organizacije javnega prevoza in povezave z nosilno kapacitete vztrajamo, da se področje uredi sistemsko, brez naglice, predvsem pa načrtno in ne v času razmer »epidemije«, ki s seboj ne prinaša ustrezne klime za razvoj gospodarstva ampak nasprotno. Razmere in okolje so destruktivne. Tudi zaradi tega smo Svetu JZ TNP, kot upravljalcu zavarovanega območja predlagali, da se vprašanje prepoznanih obremenjenih območij v zavarovanem območju, v povezavi z organizacijo javnih prevozov in drugih načinov umirjanja prometa sistematično obravnava v prisotnosti predstavnikov ključnih ministrstev, ki imajo vpliv na potek dogodkov (MOP, MKGRT in MI) in v tem duhu tudi poiščejo potencialne rešitve.

Pozno poletni čas smo zapolnili tudi s pripravami na jesenski občni zbor, s pripravo poročil in rebalansa finančnega načrta, kot tudi s pripravami na potek volitev za predsednika društva.

Intenzivno smo se ukvarjali s postopki oz. projekti, ki so v teku: izgradnja kanalizacije, pridobivanje ponudb za gradnjo parkirišča na Fortuni in pridobivanjem idejnih zasnov za objekt Vezenin, vstopne glave za sotesko Vintgar, vključno z možnostjo razširjenega območja, s pridobitvijo elaborata prometne ureditve, kot tudi s sodelovanjem pri izdelavi mobilnostnega načrta in izdelavi OPPN Vršče.

V začetku septembra smo v društvu kot prijazno pobudo, ki smo jo tudi uresničili, povabili in popeljali skozi sotesko vse jubilate, ki so ali bodo v letošnjem letu dopolnili 80 let. Žal se vsi potencialni kandidati zaradi takih ali drugačnih razlogov vodenega ogleda po soteski niso udeležili. Za vse, ki so se vabilu odzvali pa verjamemo, da jim bo v spominu ostal prijeten dogodek povezan z druženjem in doživetjem.

S takimi in podobnimi dejanji poskušamo biti kraju prijazno in predano društvo, s tem ne nazadnje sledimo zavezam in ciljem!

September, 2020 Zapis: T. Bregant